श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ द्विनवतितमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ द्विनवतितमः सर्गः ॥

श्रीरामाश्वमेधे दानमानयोरुत्कर्षः

तत् सर्वमखिलेनाशु प्रस्थाप्य भरताग्रजः।
हयं लक्षणसम्पन्नं कृष्णसारं मुमोच ह ॥ **7.92.1** ॥

ऋत्विग्भिर्लक्ष्मणं सार्धमश्वे च विनियुज्य च।
ततोऽभ्यगच्छत् काकुत्स्थः सह सैन्येन नैमिषम् ॥ **7.92.2** ॥

यज्ञवाटं महाबाहुर्दृष्ट्वा परममद्भुतम्।
प्रहर्षमतुलं लेभे श्रीमानिति च सोऽब्रवीत् ॥ **7.92.3** ॥

नैमिषे वसतस्तस्य सर्व एव नराधिपाः।
आनिन्युरुपहारांश्च तान् रामः प्रत्यपूजयत् ॥ **7.92.4** ॥

अन्नपानादिवस्त्राणि सर्वोपकरणानि च।
भरतः सहशत्रुघ्नो नियुक्तो राजपूजने ॥ **7.92.5** ॥

वानराश्च महात्मानः सुग्रीवसहितास्तदा।
विप्राणां प्रणताः सर्वे चक्रिरे परिवेषणम् ॥ **7.92.6** ॥

विभीषणश्च रक्षोभिर्बहुभिः सुसमाहितः।
ऋषीणामुग्रतपसां किङ्करः समपद्यत ॥ **7.92.7** ॥

उपकार्या महार्हाश्च पार्थिवानां महात्मनाम्।
सानुगानां नरश्रेष्ठो व्यादिदेश महाबलः॥ **7.92.8** ॥

एवं सुविहितो यज्ञो ह्यश्वमेधो ह्यवर्तत।
लक्ष्मणेन सुगुप्ता सा हयचर्या प्रवर्तत॥ **7.92.9** ॥

ईदृशं राजसिंहस्य यज्ञप्रवरमुत्तमम्।
नान्यः शब्दोऽभवत् तत्र हयमेधे महात्मनः॥ **7.92.10** ॥

छन्दतो देहि देहीति यावत् तुष्यन्ति याचकाः।
तावत् सर्वाणि दत्तानि क्रतुमुख्ये महात्मनः॥ **7.92.11** ॥

विविधानि च गौडानि खाण्डवानि तथैव च।
न निःसृतं भवत्योष्ठाद् वचनं यावदर्थिनाम्॥ **7.92.12** ॥

तावद् वानररक्षोभिर्दत्तमेवाभ्यदृश्यत।
न कश्चिन्मलिनो वापि दीनो वाप्यथवा कृशः॥ **7.92.13** ॥

तस्मिन् यज्ञवरे राज्ञो हृष्टपुष्टजनावृते।
ये च तत्र महात्मानो मुनयश्चिरजीविनः॥ **7.92.14** ॥

नास्मरंस्तादृशं यज्ञं दानौघसमलङ्कृतम्।
यः कृत्यवान् सुवर्णेन सुवर्णं लभते स्म सः॥ **7.92.15** ॥

वित्तार्थी लभते वित्तं रत्नार्थी रत्नमेव च।
हिरण्यानां सुवर्णानां रत्नानामथ वाससाम्॥ **7.92.16** ॥

अनिशं दीयमानानां राशिः समुपदृश्यते।
न शक्रस्य न सोमस्य यमस्य वरुणस्य च॥ **7.92.17** ॥

ईदृशो दृष्टपूर्वो न एवमूचुस्तपोधनाः।
सर्वत्र वानरास्तस्थुः सर्वत्रैव च राक्षसाः॥ **7.92.18** ॥

वासोधनान्नकामेभ्यः पूर्णहस्ता ददुर्भृशम्।
ईदृशो राजसिंहस्य यज्ञः सर्वगुणान्वितः।
संवत्सरमथो साग्रं वर्तते न च हीयते॥ 7.92.19 ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे द्विनवतितमः सर्गः॥